

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת פנחס תשפ"א

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
21:21	20:25	19:34*	י-ם
21:18	20:23	19:32	ת"א
21:22	20:26	19:35	חיפה
21:18	20:22	19:31	ב"ש

* לונהגים 40 דק': 19:14

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00

קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת פנחס תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריד" - חומש במדבר

1 ..... קנאה מתוך אהבת ישראל

פניני אור החיים הקדוש:

4 ..... הביטוי בשם הנפש

פרשה למעשה:

7 ..... איך לזכות לאריכות שנים

10 ..... שורש נשמתם של פנחס ואליהו היה אחד

11 ..... כוחות האדם

17 ..... לימוד הזכות של פנחס

20 ..... השגחה פרטית מכוח התפילה

קנאה מתוך אהבת ישראל

"לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרון",
זאת כדי להבהיר באופן חד משמעי
שכוונתו של פנחס היתה כל כולה
לשם שמים!

הוא עשה את המעשה שעשה ממניעים
טהורים בלבד, בהיותו נכד לאהרון
הכהן שהיה אוהב
שלום ורודף
שלום, אוהב את
הבריות ומקרבם
לתורה. כמו כן,
השכר שניתן לו
הוא - "בריתי
שלום".

פנחס עשה את
מעשה הקנאות
מתוך אהבת
ישראל, ומתוך

הרצון להציל אותם מכליה.

ומזה עלינו ללמוד מוסר, שגם כאשר
יוצאים למחות על כבוד השי"ת
המחולל, יש לעשות זאת מתוך אהבת

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִפְתָּן הַשִּׁיב
אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת
קִנְאוֹתֵי בְּתוֹכָם (במדבר כה, יא).

ישנם אנשים המגדירים את עצמם
"קנאים", המקנאים קנאת ה'. אומנם,
הם עושים את מעשיהם מתוך חום

מזג, מתוך

איזושהי הרגשה

של כעס, של

תַּנְאוֹת נקם

וכדומה.

היו כְּאֵלוֹ מן

השבטים שניסו

לייחס לפנחס גְּנִים

שלייליים, כדי

להסביר שמעשהו

נבע ממניעים

שלייליים: "היו

השבטים מבזים אותו: הראיתם בן

פוטי זה שפיטם אבי אימו עגלים

לעבודה זרה והרג נשיא שבט

מישראל".

"פנחס עשה את

מעשה הקנאות מתוך

אהבת ישראל, ומתוך

הרצון להציל אותם

מכליה"

חבטם בקרקע לעיני משה וכל בני ישראל, בריש גלי, ואמר: "ריבונו של עולם! על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל?!"

ולכאורה יש להבין: מאחר וכל מעשהו היה אך ורק לשם שמים, מדוע לא העדיף לעשותו בצנעה מוחלטת, בינו לבין הקב"ה בלבד, מבלי שכלל ישראל יתוודעו למעשה קנאותו? שהרי שיא השיאים של עשייה לשם שמים הוא כשאדם מוכן למסור את נפשו בחדרי חדרים, מבלי שאף לא אחד יידע מכך?

אלא, כיון שזמרי חטא לעיני כולם, בחוצפה ובעזות פנים: "תפשה בבלורתה, והביאה אצל משה. אמר לו: בן עמרם! זו אסורה או מותרת?

הבריות, מתוך רצון אמיתי להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, ולא חלילה מתוך תַּאֲוֹת נִיצוּחַ, הֶרְגָּשָׁת עליונות, או כל מניע שלילי אחר.

התורה מעידה על פנחס, שעשה את כל מה שעשה לשם שמים בלבד, "בְּקִנְאוֹ אֶת קְנָאֲתִי", מבלי שיהיה מעורב במעשה שמץ של עניין אישי כגון כעס, תאוות נקם וכדומה.

זאת ועוד, פנחס עשה את מה שעשה "בְּתוֹכָם", בפרהסיה, וכפי שחז"ל מונים בין הניסים שנעשו לו (סנהדרין פב ע"ב) שהוא הצליח לנעוץ את הרומח בשניהם, מבלי שיישמטו ממנו, וניתן לו כוח משמים להניף את שניהם, ובא מלאך והגביה את המשקוף, וכך

כעס הלבבות מתרחקים ונקרעים זה מזה.

לא בְּכָדִי אמרו חז"ל (נדרים כב ע"א): "כל הכועס כל מיני גיהנם שולטים בו". בזמן כעס עלולות מילים פוגעות, דוקרניות, להשתלח מאב לבן, ומבן לאב. בעטיין נשברים כל הכלים, הבן נוטש את בית אביו, ואין כל דרך לגשר בין הפערים העמוקים שנוצרו. השם ירחם.

רק אליהו - הוא פנחס - שעשה שלום בין בני ישראל לאביהם שבשמים, הוא זה שעתיד לעשות שלום בין אבות ובנים, ולהשיב "לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתָם".

ואם תאמר אסורה - בת יתרו מי התירה לך? - ראה פנחס צורך לעשות גם הוא את מעשהו בפרהסיא.

חז"ל (ילקו"ש פרשת פנחס רמז תשעא) אמרו: "פנחס הוא אליהו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה, אף לעתיד לבא אתה הוא שעתיד ליתן שלום ביני לבין בְּנֵי, שנאמר (מלאכי ג, כג-כד) 'הֲיֵנָה אֲנֹכִי שֹׁלֵחַ לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא... וְהִשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתָם'". קטטות רבות פורצות, לעתים קרובות, בין אבות ובנים. הכעס גדול, וכשיש

הביטוי בשם הנפש

השניה - מה פשר הדבר שבפסוק זה, כאשר מדובר על זמרי בן סלוא, הקדימה התורה תחילה לומר כי היה זה "איש ישָׁרָאֵל" ולאחר מכן "הַמְּפָה", כלומר, לפני אזכור המאורע מופיע ייחוסו של האיש, שמדובר באיש ישראל, בעוד שבפסוק הבא, כאשר מדובר על כזבי בת צור, אמרה התורה תחילה את המאורע - "וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּפָה" ורק לאחר מכן הזכירה את ייחוסה - "הַמְּדִינִית".

שני דיוקים נפלאים!

ומתרץ ה"אור החיים" הקדוש:

חז"ל (קהלת רבה ט, א) אמרו כי רשעים בחייהם קרויים מתים. וטעם הדבר הוא "לפי שכוח הרע שהוא בחינת המת - דבוק בהם".

יכולים אנו לראות אנשים מהלכים על רגליהם, אבל למעשה הם מתים. אלו הן גופות ולא בני אדם חיים.

השם בו נקרא האדם, הוא למעשה

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּפָה אֲשֶׁר הָפָה אֶת הַמְּדִינִית זְמָרִי בֶן סְלוּא נְשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי (במדבר כה, יד).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"צריך לדעת למה כפל לומר המוכה אשר הוכה ולא הספיק באחת מהנה, גם צריך לדעת למה שינה הכתוב מטבע המאמר שהתחיל לדבר בו כשהזכיר שם ישראל שהקדים לומר איש ישראל ואחר כך אמר המאורע המוכה וגו' וכשהזכיר המדינית הקדים המאורע ושם האישה המוכה ואחר כן אמר המדינית".

ה"אור החיים" הקדוש שואל שתי שאלות על לשון הכתוב:

הראשונה - מדוע כפלה התורה ואמרה "איש ישָׁרָאֵל הַמְּפָה אֲשֶׁר הָפָה", הרי די היה לכתוב לשון אחת, כמו למשל: "איש ישָׁרָאֵל הַמְּפָה" ודי היה בכך, או לחילופין "איש ישָׁרָאֵל אֲשֶׁר הָפָה" ותו לא.

וגם בשמו של האדם, שהוא מבטא את הנפש שלו.

הגמרא (יומא פג ע"ב) מספרת, כי רבי מאיר היה בודק בשמם של בני אדם, לדעת את מצבם הרוחני, האם יש להם נפש ישרה. כך מסופר שם, כי בהגיעו לאיזו אכסניה, שאל לשמו של בעל האכסניה וכאשר הלה השיב כי שמו 'כידור', אמר רבי מאיר שמדובר באדם רשע, שהרי נאמר בתורה (דברים לב, ט): "כִּי דוֹר תִּהְיֶה פֶלֶת הַמָּה".

זאת באה התורה ללמדנו, באומרה על זמרי בן סלוא - "וַיִּשֶׁם אִישׁ יִשְׁרָאֵל הַמִּקֵּה", היינו כאשר חטא בחטא הנורא ובעל ארמית, כבר השחית את נפשו, והוכה מכת מוות עוד לפני שפנחס הרגו. רק לאחר שנפשו הוכתה, הגיע

שם הנפש, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ז ע"ב) על הפסוק בתהלים (מו, ט) "לְכוּ חֲזוּ מִפְעֻלוֹת ה' אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרְץ" - "אל תקרי שמות אלא שמות".

כאשר ההורים נותנים שם לילדם, הרי זה בבחינת נבואה מן השמים שנוקדת בהם, ועל פי זה הם נותנים את השם.

אף שאין הם יודעים מכך, מגלה לנו ה"אור החיים" הקדוש כי השם בו נקרא הילד, זהו השם של הנפש, ובשם הזה צריך האדם לעמול ולהתעלות, איש איש לפי דרגתו.

אנשים נותנים לפעמים שמות מוזרים לילדיהם, ואין הם יודעים כי זהו השם של הנפש.

ברם כאשר האדם חוטא, נפגמת הנפש שלו וגם השם נפגם, כמו שנאמר (משלי י, ז): "וַיִּשֶׁם רְשָׁעִים יִרְקָב". ההידבקות של האדם ברע, גורמת ריקבון בנפש

פנחס והכהו למוות.

לכן תחילה היה זה "אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֶּכֶּה", אשר נפשו הוכתה בעת החטא, ורק לאחר מכן "אֲשֶׁר הִקָּה" על ידי פנחס.

מעתה מובן מדוע כתבה התורה "וְיָשֶׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֶּכֶּה", כי התורה דיברה תחילה על הכאת הנפש בעת החטא, ושמו של האדם הרי מבטא את הנפש, לכן - "מעַת אֲשֶׁר גַּעַל נַפְשׁוֹ וּבֵא עֲלֶיהָ, הוֹכֵה מִכַּת נַפְשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִית", שהוא הכינוי לנפש הקדושה הנקראת ישראל, שהוכתה עוד קודם שבא פנחס והכהו.

ורק לאחר שנפשו כבר הוכתה, אומרת התורה - "אֲשֶׁר הִקָּה אֶת הַמְדִינִית", על ידי פנחס, שהכה אותו ואת המדיינית גם יחד.

בזה מיושב מדוע כאשר דיברה התורה על זמרי, היא הקדימה את ייחוסו "אִישׁ יִשְׂרָאֵל" אל "הַמֶּכֶּה" [שלא כמו שנאמר אצל האשה המדיינית], כי התורה דיברה בתחילה על הנפש הישראלית שהוכתה בעת החטא, עוד קודם שפנחס הכה אותו, בעוד שאצל המדיינית דיבר הכתוב על ההכאה שהכה אותה פנחס.

אכן, מתוק מדבש.

איך לזכות לאריכות שנים

והויא חלופיה" - אם נמצא תלמיד חכם צעיר שמעביר על מידותיו העומד למות, אני מוסיף לו את אותן השנים הנותרות של המת לפני זמנו, ובשנים הנוספות הוא נעשה חילופו של המת, שחי במקומו.

ולאיך גיסא: "וּסְבִיבּוּ נְשֻׁעָה מְאֹד" (תהלים נ, ג), למשה רבנו היה איזשהו חיסרון בהעברה על המידות, כשלא עצר את עצמו בשעה שהתבטא כלפי בני ישראל (במדבר כ, י): "נְשָׁמְעוּ נָא הַמְּרִים", ובשל כך לא יכול היה להיכנס לארץ ישראל, והצטווה (במדבר כז, יב): "עֲלֶה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה... וְנִאֶסְפֶּתָ אֶל עַמֶּיךָ".

ואף על פי שללא כל ספק כל אחד משישים ריבוא איש ישראל היה מוכן לתרום לו מעט חיים, כדי שיאריך ימים וייכנס לארץ - מכל מקום הקב"ה דקדק עימו כחוט השערה, ומשה לא קיבל תוספת חיים, לה זכאי רק מי

פְּנִיחָם בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן (במדבר כה, יא).

פנחס זכה לאריכות ימים, כמבואר בחז"ל (ילקו"ש פנחס רמז תשעא) ש"פנחס הוא אליהו", וזאת משום שבשעה שהשבטים ביזו אותו, ואמרו כלפיו דברי גנאי: "הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל" - העביר על מידותיו ולא השיב להם כלום!

בשכר זה שהעביר על מידותיו, קיבל פנחס את כל אותן שנים שהתקצרו מעשרים וארבעה אלף הנספים במגיפה, וכמו שמובא בגמרא (חגיגה ד ע"ב) על הפסוק (משלי יג, כג) "וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט", שרב ביבי בר אביי שאל את מלאך המוות: "סוף סוף, שניה מאי עבדת?" כלומר, מה אתה עושה עם שנותיו הנותרות שהיו קצובות לאותו אדם שנפטר לפני זמנו? ענה לו מלאך המוות: "אי איכא צורבא מרבנן דמעביר במיליה - מוסיפנא להו ליה,

והאדם?

משתמש עם הכוח הזה שהעניק לו
הבורא, להכעיס את הבורא!

נורא נוראות!

הוא משתמש בידיו לחלל שבת;
משתמש בפיו לדבר דברי סרה, לשון
הרע וליצנות.

בעצם ראוי היה שיקרה לכל אחד
שמשתמש באבריו נגד הקב"ה, מה
שקרה לירובעם שהרים ידו על הנביא,
וכמסופר בפסוק (מלכים א יג, ד): **וַיִּשְׁלַח
יְרָבֶעַם אֶת יָדוֹ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ לְאמֹר
תִּפְשְׁהוּ וְתִיבֵשׂ יָדוֹ אֲשֶׁר שָׁלַח עָלָיו
וְלֹא יָכַל לְהִשְׁיבָה אֵלָיו**."

וזה לשון הרמ"ק: "כי על זה קראו
בספרי היכלות (פרק יח) להשם יתברך
'מלך עלוב', כי אין לך עלבון גדול מזה,

שמעביר, באופן מוחלט, על מידותיו.

המקובל האלוקי רבי משה קורדברו
כתב בספרו "תומר דבורה", כי הדרך
היחידה לעבור את העולם הזה בשלום
היא: לאחוז במידת הסבלנות. ללמוד
מהקב"ה, שסבלנותו מופלגת עד
מאוד.

הנה, השם יתברך הוא הנותן לאדם
את הכוח להניע את כל אבריו,
וכמאמר הכתוב (דברים ח, יח): **"כִּי הוּא
הַנִּתֵּן לָךְ פֶּחַ לַעֲשׂוֹת חֵיל"**. אם לרגע
אחד הקב"ה יסיר מאדם את הכוח
להניע את ידיו או רגליו, יהפוך מיד
למשותק, מבלי כל יכולת להזיזם.
ברגע אחד יכול הקב"ה לשתק לאדם
את הפה, ויצטרפו להאכילו דרך
הבטן...

הבורא. וכשיסתכל האדם בדבר הזה, ירא מלחטוא וינהג בעצמו בענווה ושפלות, כי איך יחטא ויקל ראשו בחיים שהשם יתברך מלך מלכי המלכים משפיע בו?"

חובה על כל אדם להידבק במידותיו של הקב"ה: גם אם מישהו חטא כלפיו, פגע בו, וכדומה, עליו לסבול עלבונו, להיות מהנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים ועונים.

ואדרבה! להמשיך ולעשות עימו חסדים. ובזה יזכה להידבק בהשי"ת ויזכה לחיים טובים ומאושרים בעולם הזה ובעולם הבא.

פנחס העביר על מידותיו, כשהשבטים ביזו אותו - הוא שמע חרפתו ושתק. משום כך זכה לאריכות ימים ושנים מופלגת ולשכר רב.

שבחיים שהוא יתברך שופע באדם, ובאברים שהכין לו לעובדו - יחטא לו! וימשול בזה למלך, שנתן לעבדו מעות לקנות לחם, שיתפרנס בו, ובא העבד וקנה מהמעות מקל להכות לאדונו... היש לך עבד רע גדול מזה? ועם כל זה, השם יתברך הוא 'עלוב', ועובר על פשע, ומאריך אפו. כל שכן נוצר מטיפה סרוחה, שראוי לעבור על מידותיו".

וזהו הביאור במה ששבחו הנביא לקב"ה (מיכה ז, יח) ואמר: "מִי אֶל-כָּמוֹד", ומידה זו היא עיקר י"ג מידות הרחמים.

וכן כתב השל"ה הקדוש (שער האותיות אות ה"א - הלל): "זוהו 'כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יִחַיֶּה הָאָדָם' (דברים ח, ג), וכיון שהשם יתברך הוא הנותן הנשימה והחיים, ראוי שיהיו כל נשימותיו לעבודת

לעילוי נשמת
שרון בן זהבה ז"ל

שורש נשמתם של פנחס ואליהו היה אחד

היה "בן אהרון" - שכן מאז שפנחס קנא לה' והרג את זמרי בן סלוא, הוא הפך להיות "בן אהרון" ממש, ולא רק מדין "בני בנים הרי הם כבנים". וכך הוא ביאורם של דברים:

פנחס מסר את נפשו כדי לעשות את המעשה שעשה. ראשית, הדבר היה הפוך לגמרי מטבעו. בטבעו הוא היה רך ועדין נפש. היה קשה לו מאוד להתגבר על טבעו ולהרוג נפש!

מטעם זה חוזרת התורה כמה וכמה פעמים על הביטוי "וי" ביחס לכל הפעולות שעשה פנחס: "וירא פנחס", "ויקם", ויקח את הרמח" וכיוצא באלו, משום שבכל אותה העת היה מצווה: "ריבנונו של עולם! וי לי שכך עלה בגורלי, שעלי לעשות מעשה שכזה, להרוג נפש בישראל".

ובפרט לפי דעה אחת בחז"ל שפנחס היה נער צעיר, סך הכל בגיל שלוש עשרה, אלא שכבר בגיל זה היה בוגר בדעתו, למדן ותלמיד חכם יודע

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן (במדבר כה, יא).

חז"ל (במדבר רבה כא, א) אמרו, ש"פנחס הוא אליהו".

בשו"ת "יביע אומר" (יורה דעה סימן י) הביא מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, שבוודאי אין הכוונה לגופים, שגופו של פנחס הוא אליהו, שהרי אליהו לא היה כהן, אלא משבט בנימין, והיה מבני בניה של רחל. אלא הכוונה ששורש נשמתם היה אחד, ונשמתו של פנחס התעברה בו.

לפי דברים אלו יש לחקור, מה הכוונה במילים "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן": אפשרות אחת - פנחס היה בנו של אלעזר, ואלעזר היה בן אהרון, ולפי זה "בן אהרון" מוסב על אלעזר. ואפשרות שניה - פנחס היה גם בן אלעזר וגם בן אהרון, ולפי זה "בן אהרון" מוסב על פנחס עצמו.

ואין לתמוה איך יתכן לומר שפנחס

מת לרגע אחד, נשמתו הסתלקה!
אלא שאז, אומר הזוהר הקדוש (פרשת
פנחס ר"ז ע"א), הקב"ה הביא את
נשמותיהם של נדב ואביהוא, ועיבר
אותם בתוכו, וכך חזר לחיות מחדש!
אמור מעתה: אמת! פנחס היה "בן
אלעזר", אלא שבמעשה זמרי פנחס
מת, ואז נכנסו בו נשמות נדב ואביהוא,
בניו של אהרון הכהן, ובכך הוא הפך
להיות "בן אהרון". כך זכה לכהונה.

הלכות, וכך ידע ש"הבועל ארמית -
קנאים פוגעים בו".

על כל פנים היתה זו מסירות נפש
מצידו של פנחס, שלא היה מסוגל
להרוג נפש, ולכבוד קנאת השי"ת
התגבר על עצמו ועשה מעשה.

זאת ועוד: חז"ל מפליגים רבות בניסים
שנעשו לפנחס באותה עת. בקלי
קלות יכולים היו להרוג אותו! ובאמת
מובא בזוהר הקדוש שפנחס באמת

נוחות האדם

אומנם, כבר אמרו רבותינו (קידושין לט
ע"ב): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא".
השכר עבור המצוות אינו משולם
לאדם בעולם הזה אלא בעולם הבא.
ומדוע "שכר מצוה בהאי עלמא
ליכא"?
לימוד התורה הוא קיום העולם,

לְכֵן אָמַר הַנְּבִי נִתֵּן לוֹ אֶת פְּרִי־תִי שְׁלֹם
(במדבר כה, יב).

ובמדרש (במדבר רבה כא, א) מובא: "אמר
הקב"ה: ה' בדין הוא שיטול שכרו".

ויש להבין, מה בא המדרש להשמיענו,
הלא פנחס קינא לשם שמים, ופשיטא
שראוי הוא לשכר על מעשהו?

עד מלחמת העולם השנייה, עולם התורה ברוסיה ובליטא פרח ושגשג. גדולי ראשי הישיבות הרביצו תורה בישיבותיהם המפורסמות לשם ולתהילה והעמידו דורות של תלמידי חכמים גדולי תורה.

אולם עול קיומן הכלכלי של הישיבות הכביד עליהם מאוד. ראשי ישיבות מפורסמים, גדולים וענקים בתורה, נאלצו לנדוד מעבר לים ולכתת רגליהם בבתי נדיבים כדי לאסוף כסף לאחזקת ישיבתם.

למון ה"חפץ חיים" זצ"ל היתה ישיבה מפורסמת בעירו ראדין. העניות והדחקות היתה גדולה, וקופת הישיבה היתה ריקה.

תלמידו הגדול של ה"חפץ חיים", רבי אלהנן וסרמן זצ"ל, שלימים עמד

הישיבות הקדושות מחזיקות את הבריאה.

אך כגודל חשיבותן של הישיבות, כך גודל הקושי להחזיקן ולקיימן. השטן יודע היטב שבלי תורה אין קיום לעם ישראל, לכן הוא מפעיל את כל כוחו להכביד ולהקשות על קיומן.

כך נאמר על בלעם הרשע: "מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בליבו, ביקש לומר שלא יהיו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות, אמר: 'מה טבו אֶהְיֶה יַעֲקֹב מִשְׁפָּנְתֶיךָ יִשְׂרָאֵל' (במדבר כד, ה)" (סנהדרין קה ע"ב).

קיום הישיבות הוא נס של ממש. אשריהם ואשרי חלקם של אותם נדיבי עם, שתורמים מהונם להחזיק בעץ החיים - "עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר" (משלי ג, יח).

הצ'ק ואמר: "בבקשה, תן לי עודף"...

אמר ה"חפץ חיים" לתלמידו הגדול: "הרי זה דומה לרצון שלך לבקש מהקב"ה לפרוט לך את שכרה של מצוה אחת. דע לך, כל העולם הזה אינו יכול להכיל את שכרה של מצוה אחת! תשלום מתבצע באמצעי תשלום שמתאים למוצר הקנוי. כשם שלא שייך לשלם בצ'ק של מיליון דולר עבור מוצר שעולה כמה שקלים, כך לא שייך לבקש לשלם בעולם הזה שכר נצחי של העולם הבא".

בעצמו בראשות ישיבה מפורסמת בעיר ברנוביץ, בא לרבו ה"חפץ חיים" ואמר לו: "רבנו, הרי אין לתאר ואין לשער גודל שכר מצוה אחת. אני מוכן להקריב את שכרה של מצוה אחת, ובמקום לקבלו בעולם הבא - הקב"ה ישלם את שכרה בעולם הזה, וזאת על ידי נתינת שפע לישיבה, שתוכל להתקיים בכבוד, ועל ידי כך תִּתְרַבֵּה תורה בישראל".

חייד ה"חפץ חיים" ואמר לו: אמשול לך משל למה הדבר דומה:

עשיר גדול הוריש לילדיו ירושה של מיליונים. התחלקו הילדים בירושה, כל אחד קיבל לידי צ'ק של מיליון דולר. צעיר הבנים, זאטוט בן ארבע, נטל את הצ'ק ומיהר איתו לחנות המכולת, רכש חפיסת שוקולד, וכשבא לשלם הושיט למוכר את

אכן, אין לנו שמץ של מושג בערכו וחשיבותו של המצוות, אין לבן אנוש יכולת להשיג את גודל השכר של מצוה אחת. על כן אמרו חז"ל (אבות ב, א): "הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה,

ביותר במסירות נפש עצומה. ועל כך ראוי הוא להיות קצין ומפקד בצבא ה', ו"בדין הוא שייטול שכרו".

ואם תשאל, כיצד ידע פנחס להילחם, הרי לא היו לו כלי מלחמה וגם לא למד טכסיסי מלחמה?

על כך רומז הפסוק: "ויקח רומח בידו". מה בא הכתוב להשמיענו שלקח את הרומח "בידו"? פשיטא! וכי אפשר לקחת את הרומח שלא בידים!?

אלא בא הכתוב להשמיענו, שכל מה שנדרש מן האדם הוא לגלות רוח גבורה ומסירות נפש. לא צריך ללמוד ב"בית ספר לקצונה" כדי לדעת להילחם! אתה מבין שצריך לקום ולעשות מעשה? קום ועשה מעשה! תפוס בידך איזה כלי, לא משנה איזה, וצא לקנא קנאת ה'. אתה תעשה את שלך, וה' יילחם לך.

צא וראה, הרי בדרך הטבע לא היה לפנחס שום סיכוי. מולו התייצב כל שבט שמעון להגן בחירוף נפש על נשיאם. ואיך העז פנחס להילחם

שאינ אתה יודע מתן שכרן של מצות". אדם משתוקק לקיים איזו מצוה, הוא מוכן לשלם עליה הון רב. כמה? אלף דולר. ואם זו מצוה חשובה יותר, הוא מוכן לשלם עליה הרבה יותר, עשרת אלפים דולר!

יפה מאוד. הלוואי כולם היו כמוהו, אך יחד עם זאת אומרים לו: דע לך, אילו היית יודע את גודל השכר על המצוות, אפילו של הקלות שבקלות, היית משלם על כל מצוה לא אלף דולר ולא עשרת אלפים דולר, אלא מיליארדי מיליארדים!

הרבה צדיקים היו בעם ישראל, נשיאים וראשי העם. אך בשעת הצורך הם לא קמו והתייצבו. פנחס, שבאותה עת הוא היה צעיר לימים, היה שקוע בעבודת ה' שלו, בתורה ובתפילה. אבל כששמע שיש נגף בעם, הבין שצריך לקום ולעשות מעשה. הוא הרגיש שהקב"ה נתן בו את הכוחות להציל את עם ישראל, לכן קם מתוך העדה ועשה מעשה נועז

את העבירה הזאת".

אך בשמים יודעים את האמת, הכל גלוי וידוע. "נכון שלא אתה עשית את המעשה הזה. אתה זוכר שראית את פלוני סר מן הדרך? היה עליך להוכיח אותו! אילו היית מוכיח אותו, הוא היה מתקן את דרכיו וחוזר למוטב. ומשלא עשית זאת, מעשיו מיוחסים אליך ואתה נתבע על העבירות שלו".

נבין היטב את הדברים במשל:

מלך אחד הזמין את תושבי ממלכתו להראות לו המצאות וחידושים מעניינים, ההמצאה שתסב לו את קורת הרוח הרבה ביותר תִּזְכָּה את בעליה בפרס יקר - אלף מטבעות זהב מאוצר המלוכה.

תושבי הממלכה הביאו אל המלך כל מיני המצאות וחידושים. המלך בחן אותם אחד לאחד, ודחה אותם מלפניו. המצאה אחת היתה מוכרת לו, המצאה אחרת לא עשתה עליו רושם כלל, שלישית הצליחה לעורר בו רק שמץ של התפעלות, וכן הלאה. "עדיין לא מצאתי את שאהבה נפשי",

בזמרי? אלא, הוא ידע כי המלחמה איננה נעשית בדרך הטבע. הוא צריך לעשות את המוטל עליו, למסור את נפשו ולקנא קנאת ה', ומן השמים כבר יסייעו בידו לגבור ולנצח.

וכך אכן היה. חז"ל (סנהדרין פב ע"ב) מספרים, שבמעשהו של פנחס נעשו לו ניסים על גבי ניסים. הרומח לא נשבר, פתח האוהל הוגבה, בא מלאך וסילק את בני שבט שמעון שרצו לפגוע בפנחס, וכך הצליח להרוג את זמרי והמדיינית גם יחד.

הקב"ה נותן כוחות באדם כדי שינצלם לטובה, להטיב עם עם ישראל, לטהרו ולרוממו. אם השכיל להשתמש בכוחות הללו לתועלת, יקבל את שכרו.

אולם, מאידך גיסא, אדם שלא ישתמש בכוחות המיוחדים הללו שניתנו לו, ייתבע על כך. כשיבוא לפני בית דין של מעלה, יצביעו לו בשמים על עבירה פלונית, ויאמרו לו: אתה עשית אותה!

הוא יזדעק: "אני?! מעולם לא עברתי

אמר המלך.

העמיד האיש את הסיכה על החוד שלה, כיוון לעברה את אקדחו והחל לירות עשרות סיכות בזו אחר זו, ואת כולן הצליח להחדיר אל תוך הנקב של הסיכה הניצבת. הוא אימץ את כל כוחותיו עד שרוקן את כל מלאי הסיכות שבאקדח. המבצע הבלתי-אפשרי הוכתר בהצלחה גמורה. כשסיים את פעולתו נפל ארצה מותש כולו מרוב מאמץ וריכוז.

התפעל המלך מן המעשה והכריז: "דבר שכזה לא ראיתי מעולם! אתה הזוכה!"

האדם נעמד על רגליו ופרץ בקריאות של שמחה. מעתה יוכל לחיות בכבוד ובעושר. הוא ובני משפחתו הוזמנו לטקס חלוקת הפרס בארמון המלך. המלך קם מכסאו והכריז: "האדם הזה

ברגע האחרון, כשהמלך כבר נואש מלמצוא דבר חידוש שיגרום לו להתפעלות רבה, הגיע אדם אחד לפני המלך. הוא היה לבוש כאחד מדלי העם ולא עשה רושם שנתברך בחכמה מיוחדת. אמר לו המלך: "נו, מה כבר יש לך לחדש לי?"

אמר לו: "אדוני המלך, אראה לך דבר חידוש שמעולם לא ראית!"

הוציא סיכה מבגדו ואמר: "אני יכול להעמיד את הסיכה הזאת על החוד שלה ולירות באקדח שברשותי סיכות רבות בזו אחר זו, וכולן ייכנסו לתוך הנקב הזעיר של הסיכה!"

דבריו היומרניים עוררו את סקרנותו של המלך, אמר המלך: "הבה נראה אם תוכל לבצע את אשר אמרת."

סיכות לתוך נקב של סיכה!? אין ספק, יש לך כוחות מיוחדים במינם ומגיע לך הפרס! אך יחד עם זאת, מגיע לך עונש חמור מאוד! אדם עם כוחות מיוחדים כאלה, היה צריך להשתמש בהם ולנצל את הכוחות הללו לדברים חשובים ומועילים למלכות ולא להשקיע אותם במעשי הבל ורעות רוח של הכנסת סיכות לתוך נקב של סיכה..."

הצליח לעורר בי התפעלות רבה, על כן החלטתי להעניק לו את הפרס - אלף מטבעות זהב. ובמקביל, אני מצווה להלקותו אלף מלקות..."

נבהל האיש: "על מה מגיעות לי מלקות? כלום חטאתי למלך?"

אמר המלך: "אכן, אתה היחיד שהצליח להלהיב אותי! ראיתי את מעשיך והשתוממת: איך ייתכן שבן תמותה יצליח לכוון ולירות עשרות

לימוד הזכות של פנחס

הוציאו בחרבו, כשהוא מעורה בעבירה, והניח אותו בצורה שכזאת לעיני משה וכל ישראל.

וכפי שמתואר בחז"ל (סנהדרין פב ע"ב): "בא וחבטן לפני המקום, אמר לפניו: ריבוננו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל?"

וַיִּשֶׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּקֵּה אֲשֶׁר הִקֵּה אֶת הַמִּדְיָנִית זְמָרִי בֶן סֵלֻוא (במדבר כה, יד).

המפרשים דנים בכפילות הלשון: "הַמִּקֵּה אֲשֶׁר הִקֵּה".

ה"בן איש חי" מבאר, שזמרי הוכה בכפליים: מכה אחת בעצם זה שנהרג, ומכה שנייה בצורה בה נהרג, שפנחס

בגדיו, עוד בטרם הספיק לעטות על גופו את הגלימה היקרה, שב בעל הבית לביתו, וכך - ללא בגד לעורו, הובהל הגנב לפני השופט...

הנה גנב זה לקה בכפליים: גם העונש שקיבל מהשופט על מעשה הגניבה, וגם הצורה בה נענש, כשהיה עליו להתהלך ערום לעיני השופט ולעיני כל הבריות.

ללא ספק, הגנב הזה היה מוכן לקבל עונש חמור שבעתיים ובלבד שלא יהפוך ללעג ולקלס כה רב בראש חוצות.

כך גם במעשה זמרי, העונש היה כפול ומכופל, שנתפס בתוך העבירה, ובצורה הזו קלונו יצא והתפרסם ברבים ביתר שאת.

והוא ממשיך זאת במשל: עשיר עזב את ביתו, ובלא מְשִׁים שכח לנעול את דלת הכניסה אליו. גנב נוכל שהסתובב סביב הבית והמתין להזדמנות הזאת, קפץ על המציאה, וַיְהִי אִךְ יֵצֵא יֵצֵא בעל הבית מאת פתח הבית, והגנב בא אל הבית פנימה...

והנה הוא מבחין כי בסמוך לכניסה תלויה גלימת השבת של העשיר, רקומה בחוטי זהב, משובצת יהלומים יקרי ערך, ומיד חמד אותה לעצמו.

דא עקא, התעוררה בעיה: כיצד ילבש גלימה על גבי הבגדים שהוא לבוש בהם עתה?

הגנב מצא לכך פתרון פשוט: יפשוט את בגדיו, וילבש במקומם את גלימת העשיר. את בגדיו ייטול בידיו...

אלא, שבדיוק באותו רגע שפשט את

במזיד, אולם אי אפשר לדון שוגג כמזיד, ואינו בדין להעניש את כולם: "הַאִישׁ אֶחָד יִחַטָּא וְעַל כָּל הַעֲדָה תִּקְצַף".

ה"בן איש חי" מביא על כך מעשה: רב אחד היה צריך להיפגש עם יהודי עשיר המקורב למלכות, כדי לבקש ממנו טובה עבור יהודי אחר שהסתבך בעניין תשלום גבוה של מיסים, והפגישה נקבעה לצהרי תשעה באב.

בשעה היעודה הגיע הרב, מְלֻנָּה בתלמידיו, לביתו של העשיר, ולתימהונם הרב הם רואים את העשיר ובני משפחתו מסובים סביב השולחן ואוכלים ארוחת צהריים בשרית דשנה, ויין מלכות רב כיד המלך...

והלה, לא זו בלבד שלא בוש במעשהו, אלא אדרבה, בראותו את הרב, מזג לעצמו כוס יין נוספת: "לחיים! כבוד הרב, לחיים", אמר והוריקה לְקַרְבוֹ... "שיהיה לך לבריאות", השיב לו כבוד הרב. "שינעם לך ותרגיש טוב מהיין

כשפנחס "בא וחיטן לפני המקום", הוא פנה לקב"ה ואמר לו: "ריבוננו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל?"

ולכאורה יש להבין: וכי רק זמרי היה זה שחטא? והלוא רבים מבני ישראל חטאו גם הם עם בנות מואב, ובדין הוא שייענשו!

אומנם הביאור בזה הוא, ששאר ישראל אומנם חטאו, אבל הם חטאו בשוגג, לאחר שבנות מואב השקו אותם יין, ולא עשו את מה שעשו בדעה צלולה.

זמרי היה היחיד שחטא במזיד גמור ובמצח נחושה, וכמו שאמרו חז"ל (סנהדרין פב ע"א): "תפשה בבלוריתה, והביאה אצל משה. אמר לו: בן עמרם! זו אסורה או מותרת? ואם תאמר אסורה - בת יתרו מי התירה לך? נתעלמה ממנו הלכה, וגעו כולם בכייה".

וזהו שאמר פנחס: "על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל?" בשלמא זמרי עשה את הפשע הנתעב

הזה".

יהא הוא בכלל "אוכל נבלות לתאבון", ולא, חלילה, "אוכל נבלות להכעיס".

גדולי ישראל השתדלו בכל כוחם "ללמד זכות" על עם ישראל, ואפילו על החוטאים שמביניהם, "להנמיך" עד כמה שאפשר את ה"מזיד" שבמעשיהם.

וזהו, כאמור, גם הביאור בלימוד הזכות שלימד פנחס על החוטאים: "ריבוננו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל"?

התלמידים שהיו עימו התפלאו מאוד. מעולם לא ראו אצל רבם חנופה. "פי לא לְפָנָיו חָנַף יְבוֹא" (איוב יג, טז). מה ראה הפעם להחניף לאותו רשע?

נענה הרב, שהבחין בפליאתם, ואמר להם: "אני מכיר את היהודי הזה, שהיין באמת מזיק לבריאותו, וכל מה שעשה - להכעיס עשה! רציתי להוריד את המזיד שלו, את ה'להכעיס' שלו, ואיחלתי לו שהשתייה תועיל לבריאותו ותהיה עֲרֻכָה לְחַפוֹ, ושוב

השגחה פרטית מכוח התפילה

ע"ב: בשני - 'וְנִסְפִיהֶם', בשישי - 'וְנִסְכֵיהֶם', בשביעי - 'פְּמִשְׁפָּטָם'. מ"ם יו"ד מ"ם, הרי כאן מים, רמז לנסוך המים מן התורה בחג".

כתב רבנו יונה (שערי העבודה אות יא): "והדמעה היא כנגד ניסוך המים שהיו

וּמְנַחֲתָם וְנִסְפִיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם בְּמִשְׁפָּט (במדבר כט, יח).

כתב רש"י: "בשני נאמר 'ונסכיהם' על שני תמידי היום, ולא שינה הלשון אלא לדרוש, כמו שאמרו רז"ל (תענית ב

את פרנסתו. והיה מתחנן מעומק ליבו
שיהא זה בדרך של כבוד ולא יצטרך
למתנת בשר ודם.

נגלה אליו אליהו הנביא בדמות של
גוי, אמר לו: "הא לך שתי מטבעות
זהב, עשה בהם סחורה ותראה ברכה
במעשיך".

אך החסיד סירב, הוא לא רצה ליהנות
ממתנת בשר ודם.

אמר לו אליהו הנביא: "קחם בתורת
הלוואה, וכשיהיה לך להשיב - תשיב".

נטל החסיד את המטבעות ומשכן
אותם, תמורתם לווה סכום כסף גדול
והחל לסחור בו. הוא ראה ברכה
במסחרו ועד מהרה התעשר עושר
רב.

ככל שאותו חסיד הלך והתעשר, כך

מנסכים על גבי המזבח". ומקורו
בפירוש התפילות והברכות לרבנו
יהודה בר יקר (פירוש נפילת אפים עמוד עא)
שכתב שהדמעה כיום היא כנגד ניסוך
המים. וכבר כתב ה"אבן עזרא" בפיוטו
(לך א-לי תשוקתי): "אנסך את דמעי לך".

ניתן בידינו אמצעי מיוחד של דמעה
ובכי, אשר ביכולתו לחולל נפלאות,
לבקע רקיעים ולהגיע עד כיסא הכבוד.

וכבר כתב רבנו יונה (שם): "והמתפלל
בדמע תפילתו נשמעת, שהרי שערי
דמעות לא ננעלו".

בילקוט שמעוני מובא מעשה המלמד
על מעלתה וכוחה של תפילה:

מעשה בחסיד אחד, עני מרוד, שהיה
רגיל להתפלל לה' יתברך שימציא לו

”וכי יודע אתה למה איבדת את ממונד? - כי מאז שהתחלת לראות ברכה בממונד, איבדת את תפילותיך. הקב”ה משתוקק ומתאווה לתפילותיהם של ישראל. אם תרצה, אחזיר לך את מטבעות הזהב, אך בתנאי שלא תאבד את תפילותיך”.

אמר החסיד: ”שגיתי בדרכי! הואיל והייתי שקוע במסחרי לא נתתי את ליבי להתמיד בתפילותיי. אולם עתה אלמד לקח, אעסוק במסחר ולא אחדל מתפילה לבורא עולם”.

החזיר אליהו את שני מטבעות הזהב לחסיד. החסיד שב למסחרו ועשה בו חיל רב, אך הפעם לא שכח את אלוקיו והיה מתמיד בתפילותיו כמימים ימימה.

אחד הרבנים בירושלים, מחבר ספרים ידוע, עמל זמן רב על אחד מספריו. הוא השקיע בו ממון רב והדפיסו באלף עותקים שהופצו בחנויות הספרים. הוא קיווה שבמהדורה הראשונה יכסה את ההשקעה,

הלכו ופחתו תפילותיו. עם הזמן היה שקוע כל כולו במסחרו, לא היה לו פנאי להתפלל ואף לא ראה צורך להתפלל, שכן עסקיו פרחו ושגשגו.

קרא הקב”ה לאליהו הנביא ואמר לו: ראה מה עשית, היה לי בעולמי חסיד נאמן שהיה שופך שיחו לפני, ומאז נתת לו שני מטבעות זהב גרמת לו לחדול להתפלל.

אמר לו: ”ריבונו של עולם, אלך אליו ואטול בחזרה את מטבעות הזהב”.

הלך אליהו אל אותו חסיד ודרש להשיב לו את מטבעות הזהב. נטל החסיד את המטבעות הממושכנים והשיבם לאליהו.

והנה, מרגע שהחזיר את המטבעות, הורע מזלו של אותו חסיד והלך וירד מנכסיו. בצר לו, חזר להרגליו הישנים והטובים. נכנס לבית הכנסת ונשא תפילה לבורא עולם מליבו השבור.

נגלה אליו אליהו הנביא ושאל בשלומו. אמר החסיד: ”נהפך עלי מזלי, איבדתי את כל עושרי”.

(ישעיהו סה, כד). הוא התנצל באזני הגביר שאין לו אלף עותקים, נשארו רק תשע מאות וארבעים...

עוד באותו שבוע הוא קיבל סכום גדול שכיסה בבת אחת את כל ההשקעה, ועוד נשארו לו רווחים נאים.

ועוד סיפור מופלא של השגחה פרטית שסיפר אותו רב:

הוא השקיע ממון רב בהוצאת אחד מספריו. הוא היה שקוע בחיבור ספר אחר על הלכות טהרה, ולא היה לו פנאי למצוא משקיע לספרו, ובעקבות זאת נאלץ להיכנס לחובות כבדים.

מה עושים? פונים לבורא עולם. הלך לכותל המערבי והתפלל לה' שיזמן לו משקיע להוצאת הספר.

בדרך הטבע, זה לא פשוט למצוא אדם שייסכים לממן הוצאתו של ספר. יטענו לו: אם אין לך כסף, למה הוצאת את הספר?!

בשובו מהכותל ראה זקן אחד שמעד ונפל על הארץ. מיהר לתמוך בו ולסייע

ובהכנסות יממן את המהדורה השניה, ממנה אולי יצליח להרוויח מעט לכיסו.

אך 'כל דבר צריך מזל, אפילו ספר תורה שבהיכל' (זוהר נשא קלד ע"א), במשך תקופה היה הספר מונח בחנויות הספרים כאבן שאין לה הופכין. כעבור זמן אסף המפיץ את הספרים ממדפי החנויות והחזירם לרב המחבר.

מה יהיה עכשיו? היכן יאחסן את הספרים? ומה יהיה על ההשקעה הגדולה?

הרב היה שרוי בצער. בצר לו, הלך לכותל המערבי ושפך שיחו לפני בורא עולם.

כששב לביתו, הטלפון צלצל. על הקו יהודי מחו"ל, גביר גדול. "בקרוב אני מחתן את בני. שמעתי שחיברת ספר חדש. אני רוצה לקנות ממך אלף עותקים, כדי לחלקם לכל המוזמנים בחתונה"...

הרב לא ידע איך להודות להשם יתברך - 'וְהָיָה טָרַם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֲעֲנֶה'

לביתו כבר חיכה לו אותו פלוני ליד דלת ביתו. אמר השכן: "הזקן שעזרת לו ביקש ממני לבוא אליך. אתה יודע מיהו?"
 "לא".

"זהו פלוני, העשיר הידוע, שתרם מיליונים למוסדות תורה. הוא שלח אותי לשאול אותך במה אפשר לעזור לך..."

הרב סיפר לשכנו על ההשקעה הכספית הגדולה בהוצאת ספרו. השכן סיפר על כך לעשיר, מיד שלף העשיר פנקס צ'קים מכיסו וכיסה לו את כל החובות.

צאו וראו את כוחה של תפילה!

לו להתרומם. שאל הרב את הזקן: "להיכן כבודו צריך להגיע?"
 "לרחוב פלוני בשכונת רחביה".

הרב הזמין מונית ונסע עימו לביתו, סייע לו לרדת מהמונית והוליכו לביתו.

הזקן הודה לו מקרב לב על סיועו. לאחר מכן נטל הזקן פתק וביקש מהרב שיכתוב בו את פרטיו.

הרב כתב את פרטיו והחזיר את הפתק לזקן. הזקן עלעל בפתק וכשראה את כתובתו של הרב שאלו אם הוא מכיר אדם פלוני. השיב הרב שהוא שכנו הטוב של אותו פלוני.

השניים נפרדו לשלום. כשהגיע הרב

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחה

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ורחם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה